

אדונים נכבדים,

הנדון: הוראות מס הכנסה הרלוונטיות לגבי חיילים סדירים, חיילים משוחררים, חיילי המילואים, אנשי צבא קבע, וכוחות הביטחון האחרים

מובא להלן חוזר מס הכנסה בנושא שבנדון, מיום 1.11.2010 כלשונו:

1. כללי

חוזר זה מפרט את עיקרי הוראות המס הרלוונטיות לגבי חיילים סדירים, חיילים משוחררים, חיילי המילואים, אנשי צבא קבע, וכוחות הביטחון האחרים, לרבות הטבות המס הייחודיות להם, ולרבות אופן הגשת הבקשה להחזר מס במקרים השונים בהם לא הובאו בחשבון בעת חישוב המס הטבות מסוימות שנקבעו בפקודת מס הכנסה.

2. הוראות המס הרלוונטיות והקלות המס הייחודיות

2.1 חיילים סדירים

2.1.1 כללי

כידוע, בחישוב המס המוטל על הכנסתו של אדם תושב ישראל, מובאות בחשבון נקודות זיכוי לגבר (או 2.75 נקודות זיכוי לאישה) כאשר ערכה של כל נקודת זיכוי הוא 2,460 ₪ בשנת המס 2010. ערך נקודות הזיכוי מזוכה מחבות המס הנובעת על ההכנסה החייבת. כך למשל לגבי חייל סדיר אשר באופן טבעי אין לו הכנסות מעבודה, במידה ונובעות לו הכנסות מריבית בגין פיקדון/תוכנית חיסכון או הכנסות מניירות ערך, מהם מנוכה מס באמצעות הבנק/חבר בורסה – ניתן ליהנות מזיכוי בסך נקודות הזיכוי בגין חבות המס שנוצרת על הכנסות אלו.

יצוין כי, הבנק או חבר הבורסה בו מתנהל החשבון אינם מביאים בחשבון את נקודות הזיכוי בעת ניכוי המס במקור בגין הכנסות מריבית או משוק ההון, ולפיכך, לשם ניצול נקודות הזיכוי במקרים אלו, יש להגיש בקשה להחזר מס באמצעות הגשת דוח על ההכנסות לשנת המס הרלוונטית, או בקשה מראש לתיאום מס על הכנסות מריבית, כפי שיפורט בסעיף 3 להלן.

2.1.2 הטבת מס לבעלי הכנסות נמוכות

הטבה זו ניתנת בשל הכנסות הנובעות מפיקדונות בנקאיים או תוכניות חיסכון, לבעלי הכנסות נמוכות עד הכנסה כוללת ברוטו (כולל הכנסות פטורות) של 57,840 ₪ בשנת המס 2010.

ההטבה הניתנת הינה הטבת ניכוי מריבית (המשתלמת על פיקדונות בנקאיים או תוכניות חיסכון) מכח סעיף 125ד(ב) לפקודה. הניכוי הוא בסך של 9,000 ₪ בשנת 2010, ובלבד שסכום הניכוי לא יעלה על כלל הכנסתו של הנישום מריבית.

ההטבה האמורה נקבעה בדרך של תקרה מתואמת, כך שבנתוני שנת 2010 למשל, אם הכנסת הזכאים להטבה היא מעל 57,840 ₪ ולא יותר מ-66,840 ₪, יוקטן סכום הניכוי (9,000 ₪) בגובה ההכנסה הנוספת שמעל 57,840.

דוגמא 1

בשנת 2,010, ליחיד מעל גיל 18 הכנסה שנתית כוללת בסך 40,000 ₪, הכוללת בתוכה 6,000 ₪ הכנסה מריבית בגין פיקדון בנקאי. הכנסתו נמוכה מהתקרה (57,840 ₪), ולכן ינתן ניכוי עד גובה מלוא ההכנסה מריבית.

דוגמא 2

בשנת 2010, ליחיד מעל גיל 18 הכנסה שנתית כוללת בסך 58,100 ₪, הכוללת בתוכה 9,300 ₪ הכנסה מריבית בגין פיקדון בנקאי. הכנסתו גבוהה מהתקרה (57,840 ₪) ולכן יש לחשב את גובה הניכוי. חישוב הניכוי יבוצע בשני שלבים, כדלקמן:

$58,100 - 57,840 =$	260	גובה ההכנסה החורגת מהתקרה
$9,000 - 260 =$	8,740	הניכוי המתואם
$9,300 - 8,740 =$	560	הריבית החייבת במס

יודגש כי הטבה זו אינה ניתנת באופן אוטומטי, ולשם קבלתה יש להגיש בקשה להחזר מס באמצעות הגשת דוח על ההכנסות לשנת המס הרלוונטית, או בקשה מראש לתיאום מס על הכנסות מריבית, כפי שיפורט בסעיף 3 להלן.

2.2 חיילים משוחררים

2.2.1 נקודות זיכוי נוספות

בסעיף 39א לפקודה נקבעה הטבת מס לחייל/ת משוחרר/ת אשר שירת/ה 12 חודשים לפחות (למעט אם שוחרר/ה מטעמי בריאות קודם לכן). הטבה זו ניתנת בדרך של נקודות זיכוי נוספות אך ורק בגין הכנסות ממשכורת או מעסק (או הכנסה אחרת מיגיעה אישית בהתאם להגדרת המונח בסעיף 1 לפקודה), למשך תקופה של עד 36 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות סדיר, לפי הפירוט הבא:

חיילת		חייל		
				מועד השחרור הוא עד ליום 30.6.2005
24 חודשים מלאים לפחות	פחות מ-24 חודשים מלאים	24 חודשים מלאים לפחות	פחות מ-24 חודשים מלאים	משך שירות הסדיר
2 נקודות זיכוי חודשיות למשך 24 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	נקודת זיכוי חודשית אחת למשך 24 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	2 נקודות זיכוי חודשיות למשך 24 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	נקודת זיכוי חודשית אחת למשך 24 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	מס' נקודות זיכוי
				מועד השחרור הוא החל מיום 1.7.2005 ועד ליום 30.6.2007
24 חודשים מלאים לפחות	פחות מ-24 חודשים מלאים	24 חודשים מלאים לפחות	פחות מ-24 חודשים מלאים	משך שירות הסדיר
2 נקודות זיכוי חודשיות למשך 36 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	נקודת זיכוי חודשית אחת למשך 36 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	2 נקודות זיכוי חודשיות למשך 36 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	נקודת זיכוי חודשית אחת למשך 36 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	מס' נקודות זיכוי
				מועד השחרור הוא החל מיום 1.7.2007 ואילך
22 חודשים מלאים לפחות	פחות מ-22 חודשים מלאים	23 חודשים מלאים לפחות	פחות מ-23 חודשים מלאים	משך שירות הסדיר
2 נקודות זיכוי חודשיות למשך 36 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	נקודת זיכוי חודשית אחת למשך 36 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	2 נקודות זיכוי חודשיות למשך 36 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	נקודת זיכוי חודשית אחת למשך 36 חודשים שלאחר החודש שהסתיים שירות הסדיר	מס' נקודות זיכוי

יצויין כי מעבר לבוגרי שירות הסדיר בצה"ל, ניתנת הטבה זו גם לבוגרי שירות סדיר שבוצע במסגרת משמר הגבול או המשטרה, וכן לבוגרי שירות התנדבותי בשירות הלאומי.

לשם קבלת ההטבה יש להמציא למעביד הצהרה על גבי טופס 101/130 (טופס זה נקרא – "כרטיס עובד ובקשה להקלה ולתיאום מס על ידי המעביד") בצירוף תעודת השחרור או סיום השירות. לגבי עצמאית/או שכיר/ה שלא הגיש/ה הצהרה למעביד מבעוד מועד או במידה ולא התקבלה ההטבה מכל סיבה אחרת במהלך השנה השוטפת, ניתן להגיש בקשה להחזר מס בדרך של הגשת דוח על ההכנסות לשנת המס הרלוונטית, כפי שיפורט בסעיף 3 להלן.

2.2.2 מענק שחרור

בסעיף 9(27) לפקודה נקבע פטור ממס על כספי מענק "פיקדון לחיילים משוחררים" (הניתן בהתאם להוראות חוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד – 1994) הן בשלב בו הכסף מועבר לקרן הפיקדון והן בשלב בו הכסף מועבר מהפיקדון לידי החייל המשוחרר, או לטובתו.

2.2.3 הוראות לגבי חייל/ת משוחרר/ת שבכוונתו/ה לפתוח עסק עצמאי

על כל אדם שבכוונתו לפתוח עסק עצמאי, להודיע על כך לפקיד השומה באזור בו מתנהל העסק או שמתנהל בו תיק הנישום, וזאת לא יאוחר מיום פתיחת העסק או העיסוק במשלח היד (ראו לעניין זה סעיף 134 לפקודת מס הכנסה). בהודעה זו יש למסור את הפרטים הבאים: שם מלא, מספר זהות, מהות העיסוק, כתובת העסק, מספר הטלפון, תאריך פתיחת העסק, וכתובת פרטית. יצוין כי עם פתיחת העסק יש לדווח על כך גם לרשויות מס ערך מוסף והמוסד לביטוח לאומי.

¹ בהתאם להגדרת חייל משוחרר ו- שירות סדיר, בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד-1994.

2.3 חיילי מילואים

2.3.1 תגמול מיוחד

בחוק שירות המילואים, התשס"ח-2008 (להלן: "חוק המילואים"), אשר תחילתו מיום 1 באוגוסט 2008 ואילך, נקבע כי חיילי מילואים יהיו זכאים לתגמול מיוחד בגין שירות מילואים מצטבר שביצע חייל מילואים מעל מכסת הימים המזערית, בהתאם לתנאים ולשיעורים שנקבעו בפקודות הצבא (בהתאם להנחיות, בשנת 2010 משולם התגמול המיוחד בשל שירות מילואים של 32 ימים ומעלה בשנת 2009). יצויין כי במסגרת סעיף 18(ג) לחוק זה נקבע כי על אף הוראות כל דין, לא יראו את תשלום התגמול המיוחד כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה ו/או חוק הביטוח הלאומי ו/או חוק ביטוח בריאות ממלכתית, וכן נקבע כי התגמול המיוחד יחויב במס מיוחד בשיעור של 25%, ללא זכות לניכוי, קיזוז, לפטור או להפחתה כלשהם. כלומר, התגמול המיוחד אינו דורש תיאום מס מצד חייל המילואים, הואיל ומדובר בתשלום נטו, כאשר המס הסופי (בשיעור של 25% כאמור לעיל) נוכה במקור.

יצוין כי עד ליום 1 באוגוסט 2008 (מועד תחילתו של חוק המילואים) חלו הוראות דומות בענין המס המוטל על התגמול המיוחד וזאת מכח חוק שירות ביטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות ביטחון"), אשר בוטל ביום 1.1.2008 בד בבד עם קביעת ההוראות הרלוונטיות בחוק המילואים.

2.3.2 תגמול נוסף

בחוק המילואים נקבע כי חיילי מילואים יהיו זכאים לתגמול נוסף אשר התנאים לזכאות לו נקבעים ע"י הפיקוד העליון (ככלל, נגזרים ממספר ימי המילואים (בהתאם להנחיות, בשנת 2010 משולם התגמול הנוסף בשל שירות מילואים של 16 ימים ומעלה בשנת 2009)). התגמול הנוסף משולם ע"י רשות המסים. גובה התגמול הנוסף נקבע כשווה ערך לנקודות זיכוי במס, ובכל אופן לא יעלו על סכום השווה ל-2 נקודות זיכוי (סך של 4,920 ₪ בשנת המס 2010). יודגש כי בדומה לתגמול מיוחד, לא יראו את תשלום התגמול הנוסף כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה ו/או חוק הביטוח הלאומי ו/או חוק ביטוח בריאות ממלכתית, וכמו כן, התגמול הנוסף יחויב במס מיוחד בשיעור של 25%, ללא זכות לניכוי, קיזוז, לפטור או להפחתה כלשהם. כלומר בדומה לתגמול המיוחד, גם התגמול הנוסף אינו דורש תיאום מס מצד חייל המילואים, הואיל ומדובר בתשלום נטו כאשר המס הסופי (בשיעור של 25% כאמור לעיל) נוכה במקור.

2.4 אנשי קבע, שוטרים, שוטרי מג"ב, סוהרים, ואנשי כוחות הביטחון האחרים

2.4.1 הטבת מס לבעלי "משכורת מיוחדת" – תוספת פעילות רמה א'

בסעיף 11(ג) לפקודה נקבע כי איש קבע (לרבות שאר התפקידים המנויים בכותרת) אשר משכורתו כוללת תוספת פעילות רמה א' המשולמת במשך 3 חודשים ברציפות לפחות, זכאי לזיכוי מס בשיעור של 5% ממשכורתו האמורה ועד לתקרת הכנסה בסך של 148,200 ₪ (התקרה נכונה לשנת המס 2010).

דוגמא

הכנסה ממשכורת המשולמת לחייל בצבא קבע בשנת 2010, כוללת בתוכה תוספת פעילות רמה א' במשך כל אחד מחודשי השנה, ובסה"כ 180,000 ₪ בשנה. חברת המס הינה כדלקמן:

			180,000	הכנסה ברוטו
			31,878	המס החל בהתאם למדרגות המס
			(5,535)	2.25 נקודות זיכוי ליחיד תושב ישראל
			(7,410)	זיכוי מס על "משכורת מיוחדת"
			148,200	סה"כ המס החל
			18,933	

יודגש כי הטבה זו ניתנת גם לשוטרים (לרבות שוטרי מג"ב), לסוהרים, ולאנשי כוחות הביטחון האחרים.

עוד יצוין כי לגבי הזכאים להטבה האמורה אשר מתגוררים באחד מהישובים אשר נקבעה בעבורם הטבת מס לישובי ספר בדרך של זיכוי ממס, יוכלו לבחור רק באחת ההטבות האמורות.

2.4.2 הטבת המס ל"חיילים משוחררים" בתום תקופת שירות הסדיר

מובהר כי, אנשי צבא הקבע זכאים בתקופה שלאחר שסיימו את שירות הסדיר, להטבות המס שנקבעו ל"חיילים משוחררים" כאמור בסעיף 2.2 לעיל.

3. אופן קבלת ההקלות במס

קבלת ההטבות האמורות (למעט התגמול המיוחד והתגמול הנוסף לחיילי המילואים) ניתנת לביצוע באמצעות אישור פקיד השומה להקלה ולתיאום המס בחישוב ניכויי המס על ההכנסות (טופס 116). את הבקשה יש להגיש למשרד פקיד השומה (לגבי הטבות הניתנות בשל הכנסה ממשכורת ניתן בחלק מהמקרים לקבל את ההטבה גם באופן ישיר בשלב הניכוי במקור מהמשכורת, ולשם כך על הנישום למלא את הפרטים הרלוונטיים בטופס 101/130 המוגש למעביד בתחילת כל שנה). לחילופין, ניתן לקבל החזר מס בדיעבד, במידה ונוכה מס במקור מההכנסה שלגביה קיימת זכאות לאחר מהטבות המס האמורות, זאת באמצעות הגשת דוח בסוף השנה לפקיד השומה באזור המגורים. באם מדובר במי שאינו חייב בהגשת דוח, יש להגיש בקשה להחזר מס (עד חלוף שש שנים מתום אותה שנת מס) באמצעות הגשת דוח על ההכנסות לשנת המס הרלוונטית (טופס 0135 או טופס 1301), בו יפורטו כל ההכנסות הן מריבית והן אחרות. לצורך מילוי הדוח, ניתן להפנות אוכלוסייה זו להיעזר בלשכות ההדרכה הפתוחות במשרדי השומה (פירוט שעות ומיקום הלשכות מופיע באתר רשות המסים).

בכבוד רב

קרלמן – רואי חשבון